

Cosmolyce boeticus L. in Nederland gevangen (Lep., Lycaenidae)

door

B. J. LEMPKE

In oktober 1964 ontving ik een brief van de heer VROEGINDEWEIJ te Middelharnis met de volgende verrassende mededeling:

„Op zondag 20 september j.l. zag mijn vrouw in onze tuin een blauwtje vliegen, dat even later op een blad van de zonnebloem ging zitten, die dicht bij het raam staat. Doordat de vlinder de vleugels dicht klapte, viel het haar op, dat de voor blauwtjes zo karakteristieke oogvlekken ontbraken. Zij waarschuwde mij dan ook onmiddellijk en ik snelde naar buiten met een glazen potje, waarmee ik het dier kon vangen. Tot mijn grote verrassing bleek het een vrij gaaf exemplaar van

A. VAN DER SLUIJS.
Cosmolyce boeticus L., ♂,
Middelharnis, 20.IX.1964.

Cosmolyce boeticus te zijn, een soort, die ik in Uw catalogus niet kon vinden en waarvan ik dan ook vermoed, dat hij nog niet eerder in ons land is gevangen. De opvallende draadvormige staartjes en de onderzijde van de vleugels (mooi gaaf) met de goudgerande oogjes sluiten elke twijfel uit.”

We hebben de laatste jaren niet te klagen over gebrek aan opzienbarende vangsten van migranten! Overigens had ik al lang gehoopt, dat *boeticus* ook eens bij ons zou opduiken. Waarom wel af en toe in Engeland en (minder) in België, zelfs niet eens zo ver van onze zuidwestgrens, en niet in Nederland? Als je van zo ver komt, kunnen die paar kilometers er ook nog wel bij!

De vlinder bewoont een enorm uitgestrekt gebied, hoofdzakelijk in de tropen en subtropen. In zijn voortreffelijke boek „Die Lycaeniden der Schweiz” (2 : 120, 121, 1957) geeft BEURET de volgende verbreiding: het gehele Afrikaanse continent, grote delen van Azië, de meeste Soenda-eilanden, het Australische continent, talrijke eilanden in de Grote Oceaan van Australië tot Japan. In Europa inheems in het gehele Middellandse zee-gebied, vanwaar de migranten dan wel afkomstig zullen zijn. Talrijke vondsten in Zwitserland, maar de meeste toch blijkbaar wel van immigranten. Voor Frankrijk geeft LHOMME in zijn „Catalogue des Lépidoptères de France et de Belgique” (1: 83, ± 1923) aan: bijna overal, maar het meest in het midden en zuiden. Met uitzondering van het Mediterrane gebied zal dat wel overal als trekker zijn, of hoogstens als afstammeling van dieren die dat zelfde jaar al waren komen aanvliegen.

België staat er al veel slechter voor. LAMBILLION vermeldt in zijn „Catalogue des Lépidoptères de Belgique” (p. 25, 1903) de vlinder als zeldzaam van Namen,

Dinant, Leuven en Visé. Maar DERENNE schrijft in zijn „Addenda” op deze Catalogus (p. 23, 1921), dat na de vangst bij Leuven *boeticus* al in geen 50 jaar meer in België was waargenomen. In *Lambillionea* 46 : 48 (1946) geeft BERGER dan weer een aantal vangsten op: Brussel 1908, Marloie 1931, Brugge 1937 en Gent 1945. Daarna ken ik geen Belgische meldingen meer.

In het zuiden van Engeland is de vlinder vaker waargenomen, al is hij ook daar een zeldzaamheid. COCKBILL schrijft, dat *boeticus* na 1859 (eerste vangst) slechts in 13 jaren werd vermeld (*Trans. R. ent. Soc. London* 92 : 116, 1942). Na deze publicatie begon echter een veel gunstiger periode met vangsten in 1943, 1945 (topjaar met 24 stuks!), 1949, 1952, 1953, 1955, 1956, 1959 en 1961.

Uit Duitsland ken ik alleen een vermelding door PÜNGELER (*Iris* 51 : 44, 1937), die *boeticus* opgeeft van de Lousberg bij Aken, waar hij jaren geleden „mehrfach” werd aangetroffen, naar de auteur vermoedt aangevoerd met beplantingsmateriaal voor de berg. Dat moet dan de Blazenstruik, *Colutea arborescens*, geweest zijn, die ook bij ons wel hier en daar als sierheester te vinden is.

Overigens blijft het met de migranten maar een vreemde zaak. Waarom dringt nu eindelijk *boeticus* eens tot in Nederland door en wordt dat andere fraaie gestaarte blauwtje, *Everes argiades* Pallas, al sinds bijna 60 jaar niet meer in ons land gezien? Maar laten we ons niet verdiepen in vragen, die toch (nog) niet te beantwoorden zijn en liever eindigen met onze hulde te betuigen aan Mevrouw VROEGINDEWEIJ, die door haar belangstelling voor de vrije-tijdsbesteding van haar man gezorgd heeft voor de meest spectaculaire trekvlinderwaarneming van het seizoen 1964!

Summary

A ♂ of *Cosmolyce boeticus* L. was taken at Middelharnis in the south-west of the province of South-Holland on September 20, 1964. It is the first specimen of this Lycaenid ever observed in the Netherlands.

Amsterdam-Zuid 2, Oude IJselstraat 12 III.

Selenia tetralunaria Hufnagel (Lep., Geom.). Op 26 juli 1963 vond ik één exemplaar in mijn lichtval in het Amsterdamse Bos. De soort komt in bosachtige streken in vrijwel het gehele land voor, maar was uit Amsterdam tot nu toe slechts éénmaal en uit het Amsterdamse Bos nog nooit vermeld.

M. P. PEERDEMAN, Westlandgracht 175 II, Amsterdam - Overt. Veld.

Bupalus piniarius L. (Lep., Geom.). Op 25 mei 1964 ving ik in mijn lichtval in het Amsterdamse Bos 1 mannetje en 3 wijfjes van deze soort. Dus meer wijfjes dan mannetjes. W. J. BOER LEFFEF deed, blijkens zijn mededeling in *Ent. Ber.* 23 : 192, 1 oktober 1963, in 1963 ongeveer dezelfde ervaring op in de bebouwde kom van Apeldoorn. De gewone soort, waarvan de rups leeft op *Pinus sylvestris*, is gebonden aan plaatsen waar dennen groeien. De soort is echter meermalen gevangen, in enkele exemplaren overigens, op plaatsen waar het normale biotoop ontbreekt, zodat wel eens wordt betwijfeld of *Pinus sylvestris* wel de enige voedselplant is. De verklaring voor het voorkomen in het Amsterdamse Bos ligt echter voor de hand. Op ongeveer 1 kilometer afstand van de val bevindt zich een flinke aanplant van deze boom.

M. P. PEERDEMAN, Westlandgracht 175 II, Amsterdam - Overt. Veld.